

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Урта Камышлы
ав.

БОЕРЫК

17.07.2023

№ 4

2023-2025 елларга Нурлат муниципаль районының Урта Камышлы авыл
жирлеге территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау буенча
муниципаль программаны раслау турында

Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне
оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ
номерлы Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль
районының Урта Камышлы авыл жирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. 2023-2025 елларга Нурлат муниципаль районының Урта Камышлы авыл жирлеге
территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль
программаны әлеге карарга кушымта нигезендә расларга.

2. 2023 елга Программаны финанслау каралмаган дип билгеләргә.

3. Әлеге карарны авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында игълан итәргә һәм
Нурлат муниципаль районының Урта камыш авыл жирлегенең рәсми сайтында һәм
Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында урнаштырырга.

4. Әлеге карар аңа кул куйган көннән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Житәкче

В.П. Вафина

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Урта Камышлы авыл
жирлеген Башкарма
комитетының 2023 елның
«17» июлендәге 4 номерлы
карарына 1 нче кушымта

**Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл жирлеген территориясендә
2023-2025 елларга жирләрне куллану һәм саклау буенча муниципаль программа**

Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл җирлеге территориясендә 2023-2025 елларга җирләрне файдалану һәм саклау буенча муниципаль программа

Программа исеме	Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл җирлеге территориясендә 2023-2025 елларга җирләрне файдалану һәм саклау буенча муниципаль программа
Программаны эшләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең Җир кодексы
Программа заказчысы	Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның төп эшләүчеләре	Исполнительный комитет Среднекамышлинского сельского поселения Нурлатского муниципального района
Программаны гамәлгә куючы	Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның максатлары булып пычрануны, ярлылануны, деградацияне, бозылуны, җирләрне һәм туфракны юк итүне һәм җирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук җирләрне рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләрдә туфракның ундырышлылыгын торгызу һәм җирләрне яхшырту тора.</p> <p>Программаның Бурычлары:</p> <ul style="list-style-type: none"> - җитештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү; җирләрне куллану һәм саклауның нәтижәләгән арттыру; җирләрне рациональ куллануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү; - яшеллекләрне саклау һәм торгызу, - җирләрне инвентаризацияләү
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2023-2025 еллар
Финанслау күләме һәм чыганаclarы	<p>Программаны финанслау күләме – 10,0 мең. сум шул исәптән</p> <p>2023 ел - җирле бюджет акчалары хисабына – 0 мең сум.</p> <p>2024 ел - җирле бюджет акчалары хисабына – 5,0 мең сум</p> <p>2025 ел - җирле бюджет акчалары хисабына – 5,0 мең сум</p>
Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижәлелек күрсәткечләре	Җирдән файдалануны тәртипкә китерү, җирләрне нәтижәле куллану һәм саклау, бозылган җирләрне торгызу һәм халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын арттыру

Программаның үтөлешен контрольдә тотуны оештыру	Программаны гамәлгә ашыруны контрольдә тоту Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.
---	--

1. Агымдагы торышны характеристикалау һәм муниципаль программаны гамәлгә ашыруның тиешле өлкәсендәге төп проблемалар Жир-әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аны куллану барлык башка табигый объектлар белән бәйле: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм Жирнең башка кыйммәтләре. Жирне куллану һәм саклау башка табигый ресурсларны куллану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык шунда ук әйләнә - тирә мохиткә зыян китерә яки якин киләчәктә зыян китерәчәк, туфракның жир өстендәге катламын жимерүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына түгел, ә бөтен табигый комплексның экологик начарлануына да китерәчәк.

Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл жирлеге территориясендә 2023-2025 елларга жирләрне файдалану һәм саклау буенча муниципаль программа (алга таба – Программа) икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә жир ресурсларын нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итүнең дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәэмин итүче жирләрне файдалану һәм саклауның уңай шартларын булдыруга юнәлдерелгән.

Жир фондының шактый күләмнәрен төрле максатларда куллану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр куя. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәжәсез бозу, Урман, Хайваннар дөньясы, жир булса да, экосистеманың тигезсезлегенә һәм бөтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ кулланмау, аңа куллану һәм хужасыз мөнәсәбәт аның башкарган функцияләрен бозуга, табигый үзлекләрен киметүгә китерә.

Жирне саклау рациональ файдалану тәэмин ителгәндә генә нәтижәле була ала.

Урта Камышлы авыл жирлегенең тотрыклы социаль-иқтисади үсеше һәм аның халкының экологик яктан куркынычсыз торыш эшчәнлегенә проблемалары хәзерге этапта жирләрне саклау һәм файдалану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлеге дәрәжәсендә жирләрне саклау һәм куллануның жирле проблемаларын мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, һәм бу тулы, комплекслы һәм акыллы рәвештә хәзерге вакытта яшәүче кешеләр мәнфәгатьләрендә генә түгел, ә киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә дә.

Жирнең экологик хәле уртача яхшы, әмма табигый рөхсәтсез чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне начарлата.

2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирләрне куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып: Урта Камышлы авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, хисап бирү һәм контрольдә тоту, нәтижәлелек тора.

Муниципаль программаның максатлары булып пычрануны, хәлсезләнүне, деградацияне, бозылуны, жирләрне һәм туфракны юк итүне һәм жирләргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны тәэмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту тора.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла: -
житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне
оптимальләштерү;

жирләрне куллану һәм саклауның нәтижелелеген арттыру, жирләрне рациональ
куллануны һәм саклауны оештыруны тәэмин итү;

- яшеллекләрне саклау һәм торгызу;

- жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү деградацияне, пычрануны, чүпләүне, жирләрне
бозуны, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) тәэсирләрән булдырмау,
файдаланылмый торган, рациональ кулланылмый торган яки максатчан билгеләнеш
буенча һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануга туры килмичә,
жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткөрелә.

3. Программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре һәм программаның нәтижелелеге күрсәткечләре

Өлеге программаны гамәлгә ашыру жирдән файдалануны тәртипкә китерүгә;
әйләнешкә яңа жир кишәрлекләреннән жәлеп итүгә; авыл жирлегенә инвестицион жәлеп
итүчәнлеген арттыруга, икътисад үсешенә, жирләрне нәтижелерәк куллануга һәм
саклауга ярдәм итәчәк.

1) Чараларны үтәү нәтижәсендә программа тәэмин ителәчәк:

2) торак пунктларны төзекләндерү;

3) жирнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;

4) жирне эффектив куллану.

4. Программаны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары

Программаны гамәлгә ашыру вакыты 2023-2025 еллар.

5. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл җирлеге территориясендә җирләрне саклау һәм файдалану нәтижәләгән арттыру буенча чаралар планлаштырылган.

Таблица № 1

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

Максат исеме	Бурычның исеме	Төп чаралар аталышы	Башкаручылар	Төп чараларны башкару сроклары	Ахыргы нәтижәләре бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторлар күрсәткечләре			Финанслау чыганагын күрсәтеп финанслау (мең сум)			Чараны гамәлгә ашыруның турыдан-туры нәтижәсе
						2023	2024	2025	2023	2024	2025	
1	2	4	5	6	7	8	9	10	12	13	14	
1. Пычрануны, хәлсезләнүне, деградацияне, бозылуны, җирләрне һәм тупракны юк итүне һәм җирләргә һәм тупракка башка тискәре йогынтыны кисәтү һәм бетерү,	1.1: Куллану эффективлыгын арттыру һәм җирләрне саклау, рациональ куллануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү җир	1.1.1. тупракның уңдырышлылыгын саклау һәм арттыру, җирләрне чүп үләннәре белән капланудан саклау, куаклар һәм вак урманнар, җирләрнең начарлануының башка төрләре	Урта Камышлы авыл җирлеге башкарма комитеты	2023-2025	Әйе/Юк	Әйе	Әйе	Әйе	0	5	5	җирләрдән экологик системаларны саклауны тәмин итә торган ысуллар белән файдалану җирнең сәләте - хужалык һәм башка төр эшчәнлекне гамәлгә

шулай ук жирләрне рациональ куллануны тәэмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнеше ндәге жирләрдә туфракның ундырышлыл ыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен		(фитоконтроль үткәрү)										ашыруның чарасы, нигезе
		1.1.2. жирләрне пычрату һәм чүп-чар чыгару нәтижәләрен бетерү (өмәләр уздыру, чүп- чар чыгару)	Урта Камышлы авыл жирлеге башкарма комитеты	2023-2025	берәмлек	7	7	7	-	-	-	
	1.2 Яшеллекләрне саклау һәм торгызу	1.2.1. табигый мохитне саклау, торгызу һәм үстерү (агачлар, куаклар утырту)	Урта Камышлы авыл жирлеге башкарма комитеты	2023-2025	берәмлек	20	20	20	-	-	-	халыкның сәламәтлеген һәм яшәү шартларын тәэмин итү өчен әйләнә- тирә мохит шартларын саклау, саклау һәм яхшырту

1.3: Жирләрне инвентаризацияләү	1.3.1. буш һәм рациональ булмаган жирләрне ачыклау һәм аларны хужалык эйләнешенә вақытында жәлеп итү	Урта Камышлы авыл жирлеге башкарма комитеты	2023-2025	Әйе/Юк	Әйе	Әйе	Әйе	-	-	-	жирләрне системалы рәвештә инвентаризацияләү, аларны арендага (милеккә) тапшыру максатында буш һәм рациональ кулланылмый торган жирләрне ачыклау
	1.3.2. Жирне үз белдеге белән алу фактларын ачыклау кишәрлек	Урта Камышлы авыл жирлеге башкарма комитеты	2023-2025	Әйе/Юк	Әйе	Әйе	Әйе	-	-	--	
	1.3.3. РФ жир законнары гражданның аңлатма	Урта Камышлы авыл жирлеге башкарма комитеты	2023-2025	Әйе/Юк	Әйе	Әйе	Әйе	-	-	-	

6. Муниципаль Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру җирле бюджет акчалары хисабына карала.

2023-2025 елларга муниципаль программаның бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме җирле бюджет акчаларынан 10,0 мең сум тәшкил итә.

Финанс ресурсларына ихтыяҗ Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл җирлегенә җирле үзидарә органнарының дефлятор-индексларны исәпкә алып, шундый ук эш төрләре нигезендә әзерләнгән тәкъдимнәре нигезендә билгеләнгән.

Таблица № 2.

Тормышка ашыру еллары	Финанслау күләме, мең сум				
	всего	финанслау чыганақлары буенча			
		федераль бюджет	республика бюджеты	җирле бюджет	Бюджеттан тыш чыганақлар
Муниципаль программаның төп чаралары					
2023	0	0,0	0,0	0	0,0
2024	5,0	0,0	0,0	5,0	0,0
2025	5,0	0,0	0,0	5,0	0,0
Муниципаль программа буенча барлығы	10,0	0,0	0,0	10,0	0,0

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру барышында чаралар һәм аларны финанслау күләме Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл җирлегенә бюджет акчаларының мөмкинлекләрен исәпкә алып ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.

7. Программаның үтәләшен контрольдә тотуны оештыру

Программаны гамәлгә ашыру барышын контрольдә тоту Нурлат муниципаль районы Урта Камышлы авыл җирлегенә башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

Программаны гамәлгә ашыру турында хисап авыл җирлегенә сайтында Ел саен 1 нче кушымта нигезендә бастырыла.

